

Відгук отримано
25.10.2023 р.
Голова спеціалізованої
вченої ради
ДФ 26.133.044
Хоружий (Л.Л. Хоружий)

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 26.133.044 у Київському університеті
імені Бориса Грінченка
докторові педагогічних наук, професорові,
завідувачці кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук Факультету
педагогічної освіти
Хоружій Людмилі Леонідівни

Рецензія

Желанової Вікторії В'ячеславівни, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка на дисертацію Лимаренка Валерія Ігоровича «Формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

1.Актуальність дисертаційної роботи. Актуальність поданої дисертації зумовлюються модернізаційними процесами, що відбуваються в сучасній вищій освіті, суттєвим компонентом якої є мистецька освіта, що потребує компетентних, конкурентноспроможних фахівців, володіючих сучасними освітніми технологіями. Однією з таких технологій є ед'ютеймент, що базується на концепції освіти через розвагу, сенс якої полягає в тому, що навчання відбувається у зрозумілій та цікавій формі, а також у комфортних умовах. Цей потенціал ед'ютейнменту набув особливої ваги в умовах військового стану в нашій країні, коли здобувачі різних рівнів освіти перебувають в напруженому, невротизованому стані. Відтак, констатуючи суспільну й практичну доцільність представленого дослідження, варто звернути увагу й на його наукову актуальність. Оскільки, при широкій представленості в сучасному науковому дискурсі досліджень, виконаних в межах реалізації ідей компетентнісного й технологічного наукових підходів, проблема формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту залишилась поза увагою науковців. Отже актуальність дисертації Лимаренка В. І. знаходиться в контексті реалізації суспільних, науково-теоретичних й практичних потреб у теоретичному обґрунтуванні, впровадженні та експериментальній верифікації змістовно-методичного забезпечення формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту.

2.Наукова новизна результатів дисертації. Найбільш суттєвими результатами, що характеризують наукову новизну поданої дисертаційної роботи, є такі: *вперше*: обґрунтовано і розроблено сутність і структуру методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю, що містить мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, комунікативно-

ігровий, діяльнісно-творчий структурні компоненти; розроблено критеріальний апарат дослідження, представлений спонукально-регулятивним, інформаційно-пізнавальним, комунікативно-евристичним, операційно-творчим критеріями; визначено сутність поняття «ед'ютейнмент» у контексті доцільності його впровадження у музично-творчу та сценічно-виконавську діяльність; розроблено змістово-методичне забезпечення, що інтегрує принципи, методи, форми, та засоби навчання, а також педагогічні умови його впровадження; *уточнено* сутність понять: «підготовка майбутнього керівника вокального ансамблю»; «професійна компетентність майбутнього керівника вокального ансамблю»; *подальшого* розвитку набули теоретичні та методичні засади формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення дисертації полягає у обґрунтуванні наукових підходів та принципів формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту, що складають її методологічні засади. Практичне значення результатів дослідження зумовлено їх достатньою готовністю до впровадження в освітній процес ЗВО, а саме: розроблено діагностичний інструментарій визначення рівня сформованості мотиваційно-ціннісного, когнітивно-пізнавального, комунікативно-ігрового та діяльнісно-творчого структурних компонентів методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю; розроблено змістово-методичне забезпечення, яке містить сценарії театралізованих, музичних, дидактичних та ділових ігор («Репертуарний ерудит», «Вгадай мелодію», «Твори українських композиторів для вокальних ансамблів», «Адаптивний рок-н-рол», «Підтримай колегу або музична естафета», «Театралізація сценічного виступу для вокального ансамблю»), що уможливорює використання результатів дослідження у процесі фахової підготовки майбутнього керівника вокального ансамблю, зокрема під час вивчення дисциплін «Камерний ансамбль», «Естрадний вокальний ансамбль», «Постановка концертного номеру», «Майстерність актора», «Сценічна майстерність», «Хореографія», «Сольний спів», «Робота з концертмейстером над вокальним репертуаром», проходження практики (концертної (безвідривної), педагогічної (безвідривної), вокально-ансамблевої (безвідривної), а також буде доцільним для підготовки фахівців спеціальностей 025 – Музичне мистецтво. Основні положення дослідження можуть бути використані викладачами мистецьких спеціальностей в закладах вищої освіти.

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Презентовані в дисертаційній роботі наукові положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими, що підтверджено всебічним аналізом наукових праць з обраної проблеми, з'ясуванням рівня розробленості її у вітчизняному та зарубіжному науковому дискурсі, а також стратегією експериментальної роботи з діагностики рівня сформованості методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю та логікою формування цього конструкту на засадах ед'ютейнменту. Отже, сформульовані

в дисертації положення, висновки вважаємо належно обґрунтованими. Фактів, що підтверджували б недостовірність поданої в дисертації інформації, не виявлено.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Лимаренко В. І. розв'язав на достатньо високому науково-методичному рівні поставлені в дисертаційній роботі завдання. Маємо констатувати, що дисертант володіє методологією наукової діяльності та стратегією наукового пошуку. Науковий апарат дослідження сформульовано коректно, влучно дібрано систему методів дослідження, що сприяло реалізації поставлених завдань. Дисертант здійснив експериментальну верифікацію ефективності розробленого ним змістовно-методичного забезпечення формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту. Результати дослідження засвідчують залучення різноаспектної джерельної бази, зокрема нормативних документів з питань музичної освіти; анкет, контрольних зрізів, проведених для студентів таких закладів вищої освіти, як-от: Київський університету імені Бориса Грінченка (довідка № 25/1 від 16.05.2023р.), Рівненський державний гуманітарний університет (довідка № 01-12/28 від 24.06.2022р.), Ніжинський державного університету імені Миколи Гоголя (довідка № 04/537 від 23.06.2022р.), Південноукраїнський національного педагогічний університет імені К.Д. Ушинського (довідка № 825/24 від 21.06.2022р.). У процесі виконання наукового дослідження Лимаренко В. І. опанував освітню складову, що передбачена освітньо-науковою програмою для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, яка спрямована на формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей. Відтак, вважаємо, що визначені в дослідженні завдання розв'язано, мети досягнуто, що підтверджує наукову зрілість Лимаренка В. І.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях. Результати дослідження у повній мірі представлені у 11 публікаціях автора, з них 7 статей у фахових наукових виданнях України, 4 наукових праці апробаційного характеру. Апробація отриманих результатів здійснювалась дисертантом у процесі публічних виступів і обговорень на науково-методичних і науково-практичних конференціях різного рівня (міжнародних, всеукраїнських). Результати дисертації також обговорювалися на засіданнях кафедри музикознавства та музичної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка (2018–2022 рр.).

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу. Структура дисертаційної роботи є обґрунтованою, логічно побудованою і складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (231 найменування) та додатків. Відзначимо, що загальні висновки відповідають поставленим дисертантом завданням. Матеріали, подані у додатках, сприяють повноті сприймання основного тексту.

У першому розділі дослідження «Теоретичні основи формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту» дисертант висвітлює досліджувану проблему у міждисциплінарному вимірі; здійснює дефініційний аналіз понять «компетентність», «професійна компетентність», «методична компетентність»; розглядає дотичні категорії, якими є: «методична підготовка», «особистість», «воля». У цьому підрозділі також презентовано сутність та структуру методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю, яка містить мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, комунікативно-ігровий та діяльнісно-творчий компоненти; визначено та обґрунтовано ключові положення ед'ютейнменту, а саме: педагогічна інновація; гейміфікація освітнього процесу; диференціація понять «освітня розвага» та «розвага в освіті». Автор тлумачить ед'ютейнмент у формуванні методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю як особливий тип організації діяльності, що ґрунтується на творчій зацікавленості та формуванні інтересу до музичної діяльності з отриманням задоволення від процесу застосування альтернативних розважально-ігрових форм у композиційній побудові сценічно-концертних виступів та використанням хмарних технологій і цифрових сервісів у музично-творчій та сценічно-виконавській діяльності.

У другому розділі дисертації «Змістово-методичне забезпечення формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту» автор подає критеріальний апарат дослідження, що містить спонукально-регулятивний, інформаційно-пізнавальний, комунікативно-евристичний, операційно-творчий критерії й показники, суголосні високому, середньому, низькому рівням сформованості методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту; висвітлює результати констатувального експерименту. У межах другого розділу обґрунтовано й презентовано змістово-методичне забезпечення формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту, що інтегрує: наукові підходи (аксіологічний, синергетичний, компетентнісний, культурологічний, міждисциплінарний); принципи (науковості, систематичності та послідовності, доступності та індивідуалізації, наочності та емоційності, евристичності, поєднання ігрової та неігрової діяльності); методи (ігрові, неігрові та методи роботи, що можуть належати як до ігрової, так і до неігрової групи), засоби навчання (вербальні (словесні), навчально-наочні посібники, цифрові засоби навчання); форми (колективну роботу, групову роботу, індивідуальну роботу та самотійну роботу); педагогічні умови (стимулювання мотивації до використання ед'ютейнменту у процесі формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю; цифровізація освітнього процесу з наявним методичним забезпеченням та «хмарними» сервісами, забезпечення фахової комунікації майбутнього керівника вокального ансамблю засобом використання соціальних мереж; активізація самотійної роботи майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту).

Третій розділ дисертації «Дослідно-експериментальна перевірка ефективності формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту» присвячено висвітленню логіки впровадження змістовно-методичного забезпечення формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту та умов його реалізації. У цьому підрозділі представлено результати контрольного експерименту, що кількісно й якісно засвідчили ефективність розробленого автором змістовно-методичного забезпечення формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. У процесі аналізу наукового доробка Лимаренка В.І. не виявлено фактів недотримання академічної доброчесності. Подана дисертаційна робота перевірена на унікальність тексту за допомогою автоматизованої системи «Unichesk», що не виявило порушень академічної доброчесності.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Лимаренка В.І., вважаємо за необхідне виокремити деякі дискусійні положення.

9.1. Маємо звернути увагу дисертанта на дещо реферативно-описовий характер підрозділу 1.1, в якому представлено науковий дискурс досліджуваної проблеми. Варто було б посилити його аналітичну складову.

9.2. У подальших наукових розвідках рекомендуємо автору зацентуватися на сутності саме інноваційних аспектів ед'ютейнменту.

9.3. На нашу думку, потребує більш детального висвітлення діагностичний інструментарій дослідження. Вважаємо, що доцільно було б представити його відповідно до критеріїв сформованості методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю.

9.4. Зауважимо, що робота набула б більшої переконливості за умови цілісного подання практичного доробку дисертанта в додатку.

Отже, висловлені коментарі, поради й зауваження не є категоричними. Вони мають дискусійний характер, засвідчують перспективи та відкритість досліджуваної проблеми і не зменшують позитивної оцінки дисертаційної роботи Лимаренка Валерія Ігоровича.

10. Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Вважаємо, що дисертація Лимаренка Валерія Ігоровича уможливує констатацію сформованості його здатності студіювати досліджувану проблему, екстраполювати авторські концептуальні положення та своїх попередників у контекст сучасної вітчизняної музичної освіти, виявляти пріоритетні тенденції у формуванні методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту, що об'єктивно засвідчує його наукову ерудицію, високий рівень теоретичних знань.

11. Загальна оцінка дисертації і наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та щодо відповідності вимогам. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлено авторські ідеї та розробки, що уможливили розв'язання завдань дослідження. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, обґрунтовані, розроблені й сформульовані дисертантом особисто. Подані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані з метою підкріплення ідей здобувача. Більш суттєві результати дослідження викладені у висновках відповідно до завдань дисертації. Загалом текст дисертації відповідає чинним вимогам щодо його оформлення.

Дисертаційна робота Лимаренка Валерія Ігоровича «Формування методичної компетентності майбутнього керівника вокального ансамблю на засадах ед'ютейнменту» є завершеною, цілісною науковою кваліфікаційною роботою, яка має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, відповідає чинним вимогам Наказу МОН України від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами) і Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (із змінами), а її автор Лимаренко Валерій Ігорович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології
та психолого-педагогічних наук
Київського університету
імені Бориса Грінченка

В. Желанова

Вікторія Желанова

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
ВЛАСНОРУЧНИЙ ПІДПИС
Желанової В.В. ЗАСВІДЧУЮ
(ПІБ)
Лимаренко Валерій Ігорович
(підпис)